

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти**

Кафедра початкової та дошкільної освіти

**ШКУМБАТЮК ОКСАНА БОГДАНІВНА
РОЗВИТОК ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ
МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

Магістерська робота

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальність 013 «Початкова освіта»

Науковий керівник:

доцент кафедри початкової
та дошкільної освіти, кандидат
педагогічних наук
Нос Л. С.

Львів-2022

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ НАВЧАННЯ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ.....	5
1.1. Сутність і характеристика поняття «діалогічне мовлення	5
1.2. Особливості навчання діалогічного мовлення на уроках англійської мови	11
РОЗДІЛ 2. ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	20
2.1. Засоби формування діалогічного мовлення.....	20
2.2. Використання засобів наочності для навчання діалогічного мовлення на уроках англійської мови.....	26
2.3. Використання комп'ютерних ігор як засіб формування діалогічного мовлення учнів.....	31
2.4. Практичне використання комп'ютерних технологій та моніторинг рівня сформованості умінь та навичок діалогічного іншомовного спілкування учнів початкової школи.....	50
ВИСНОВКИ	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	64
ДОДАТКИ.....	72

ВСТУП

У сучасних умовах розвитку початкової освіти набирає обертів процес впровадження інновацій у форми і методи навчання. В основу методики навчання іноземної мови покладено комунікативний підхід. У психологів і методистів давно склалася думка, що оволодіння спілкуванням іноземною мовою, яке є досить особливим видом мовленнєвої діяльності, є вивченням і навчанням цієї мовою.

Ми живемо в час, коли знання іноземних мов зростають з кожним днем. При цьому навички усного мовлення залишаються одним із найважливіших показників навичок іншомовного спілкування. Тому значну частину освітнього процесу слід приділяти організації мовних занять. Формування умінь і навичок іншомовного спілкування в учнів відбувається разом із процесом їх виховання, навчання та розвитку як особистості.

Питанню розвитку діалогічного мовлення у учнів початкової школи приділяли увагу такі вчені як І. О. Луценко, А. С. Виготський, О.О.Леонт'єв, А.Я.Коменський, С.Ф.Русова, В.О. Сухомлинський, К.Д.Ушинський.

Основу наукових знань про діалогічне мовлення та методику його навчання було досліджено в працях А. А. Алхазішвілі, М. Л. Вайсбурди, О. О. Міролюбова, О. П. Петрашука, Р. П. Мільруди, В. Л. Скалкіна, В. В. Черниша, С. Ю. Ніколаєвої, J. Anderson, N. Bilbrough, L. Dawes, S. Thornbury та ін.

Об'єкт дослідження – процес формування діалогічних умінь та навичок в учнів під час вивчення англійської мови.

Предмет дослідження – засоби формування умінь та навичок діалогічного мовлення.

Мета роботи – дослідити особливості використання навчальних засобів, що сприяють формуванню умінь та навичок діалогічного мовлення здобувачів освіти.

Завдання дослідження:

- 1) розглянути теоретичні основи навчання діалогічного мовлення;
- 2) описати засоби формування діалогічного мовлення;
- 3) охарактеризувати використання комп'ютерних ігор для формування діалогічного мовлення;
- 4) здійснити дослідну роботу з питань ефективного використання комп'ютерних ігор.

Методи дослідження. При вирішенні поставлених завдань використовувалися такі теоретичні методи наукового дослідження: аналіз, синтез та узагальнення наукової, психолого-педагогічної та методичної літератури з теми дослідження; класифікація, систематизація, анкетування, порівняння.

Апробація результатів дослідження. Основні положення, висновки та практичні результати магістерської роботи викладені в доповіді «Психолого-педагогічні засади формування діалогічного іншомовного мовлення школяра» на «VI Міжнародній науково-практичній конференції «ОСВІТА І ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»,» (Мукачево, 2022 р.).

Структура магістерської роботи. Магістерська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (75 назв) та додатків. Загальний обсяг магістерської роботи без списку літератури та додатків становить 63 сторінки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акимова С. С. Використання невербальних засобів спілкування на уроках англійської мови в початкових класах. *Таврійський вісник освіти*. 2015. №1. С. 187–188.
2. Ананьєва Л. В. Моделювання змісту навчання професійно-педагогічного діалогу та його реалізація на початковому ступені навчання у мовному вузі. *Іноземні мови*. 2000. № 4. С. 22 – 26.
3. Артемчик Г. Про сучасні підходи до вивчення і викладання іноземних мов. *Рідна школа*, вересень 2007. 63-68 с.
4. Богуш А. М., Луцан Н. І. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи. *Навч.-метод. посібник*. К. : Видавничий дім “Слово”, 2008. 256 с.
5. Бацевич Ф. С. *Основи комунікативної лінгвістики : навч. посібник*. К. : Академія, 2004. – 344 с.
6. Биркун Л. В. Комунікативні методи та матеріали для викладання англійської мови: ознайомлювальна брошура для українських учителів англійської мови . Oxford University Press, 2008. 49 с.
7. Бігич О. Б., Гапонова С. В., Гринюк Г. А. та ін. *Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підруч.* К. : Ленвіт, 2002. 328 с.
8. Бойко О. В. Використання наочності як засіб формування мовленнєвої активності у процесі навчання іноземної (англійської) мови дітей старшого дошкільного віку. *Зб. наук. праць Бердянського державного педагогічного університетів*. № 3. Бердянськ : БДПУ, 2006. 87-95 с.
9. Бойко О. В. Особливості формування мовленнєвої активності у дітей на заняттях з іноземної (англійської) мови . *Наукові записки. Ніжин. Держ. ун-*

- ту імені М.Гоголя : наук. журн. / за ред. Є.І.Коваленко. Ніжин: НДУ, 2006. С. 45-48.*
10. Ванжура Л. Як розвивати комунікативно-мовленнєві здібності учнів. *Початкова освіта*. 2006. №12. С.9-14
  11. Вишневецький О.І. *Методика навчання іноземних мов: Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп.* К.: Знання, 2011. 91-111 с.
  12. Гавриляк І. С. Ідеї становлення освітніх інновацій в сучасній Україні. *Молодий вчений*. 2018. № 3.1 (55.1). С. 23 - 26
  13. Гордій О. М. Проблемні комунікативні ситуації та діалогічне мовлення як основа розвитку творчого мислення у вивченні іноземних мов. *Наука та практика*. 2007 : матер. наук. Інтернет-конф. 2007 р.
  14. Городнича Л. В. Диференційоване навчання молодших школярів аудіювання англійського мовлення з використанням комп'ютера: дис. ...канд. пед. наук : 13.00.02. К., 2009. 252 с. URL: https://otherreferats.allbest.ru/pedagogics/00592307_0.html
  15. Данилова Л. Розвивати пізнавальну активність учнів. *Рідна школа*. 2002. № 6. С. 18-20.
  16. Дзюбенко Л. Ігри на уроках англійської мови. *Рідна школа*. 2010. №1 – 2. С. 28–30.
  17. Заболотний О. Розвиток навчально-пізнавальної активності. *Дивослово*. 2004. № 12. С. 27-29.
  18. Загнітко А. Сучасний лінгвістичний словник. Вінниця : ТВОРИ, 2020. Х, 920 с.
  19. Захарченко А.О. Особливості організації навчання англійської мови на ранньому етапі. *Англійська мова у початковій школі*. 2008. 78 с.
  20. Калмикова Л.О. *Формування мовленнєвих умінь і навичок у дітей шкільного віку, психолінгвістичний та лінгвометодичний аспекти: Навч. Посіб.* К:НАМЦВО, 2003. 253 с.

21. Камінська Н. Ігрові моменти на уроках англійської мови. Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. 80 с.
22. Карп'юк О. Д. *Особливості комунікативно орієнтованого навчання англійської мови у початковій школі за серією навчально-методичних комплектів для 2–4 класів загальноосвітніх навчальних закладів: Метод. Посібник для вчителів.* К. : Навчальна книга, 2004. 120 с.
23. Кириленко В.В. Особливості формування умінь спілкування англійською мовою у студентів засобами інформаційно-комунікаційних технологій. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції викладачів і студентів «Мова, культура, освіта»*. Вінниця : ВНАУ, 2018. 256 с.; С. 112-119
24. Кириленко В.В. Розвиток іншомовної комунікативної компетенції в учнів у процесі вивчення тем з країнознавства англійськомовних країн. *Компетентнісна парадигма розвитку мовної освіти у середній і вищій школах: сучасні виклики. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції.* Чернігів, 2013. С. 116-122
25. Колодязна В. В. Навчання діалогічного мовлення на уроках англійської мови за комунікативною методикою. *Англійська мова та література.* 2004. № 5. С. 4 – 9. № 6. С. 5 – 11.
26. Коломінова О. О. Сучасні технології навчання англійської мови у початковій школі. *Іноземні мови: Навчання іноземних мов дошкільнят та молодших школярів.* 2010. Вип. 2. С. 40–47.
27. Комунікативні методи та матеріали для викладання англійської мови (Communicative methods and materials). Перекл. і адапт. Л. В. Биркун. Oxford : Oxford University Press, 2008. 49 с.
28. Коробейнікова Т. І. Формування англійськомовної компетентності в діалогічному мовленні майбутніх учителів з використанням інформаційно-комунікаційних технологій: дис. ...канд. пед. наук : 13.00.02. К., 2013. 276 с. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi->

bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN= LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Trkov_2014_49_20

- 29.Коробейнікова Т. І. Мультимедійні вправи для навчання діалогічного мовлення на заняттях з англійської мови. *Педагогічний процес: теорія і практика*. К., 2012. Вип. 3. С. 122–134.
- 30.Коробейнікова Т. І. Навчальна комп'ютерна програма «Switch on Your English». Електронні засоби навчання іноземних мов студентів: досвід розробки й апробації : [Коллективна монографія] / [Бігич О. Б., Волошинова М. М., Мацнева О. А. та інші] / Заг. і наук. ред. : Бігич О. Б. К. : Вид. центр КНЛУ, 2012. С. 138–145.
- 31.Короненко Г.А. Розвиток навичок діалогічного мовлення на уроках англійської мови. *Англійська мова та література*, 2009. №25. с.2-6.
- 32.Кочан І., Захлюпана Н. *Українські лінгводидакти крізь призму часу: Словник-довідник*. Львів: ПАІС, 2009.
- 33.Кравець Н.П. *Розвиток мовлення учнів в молодших класів на уроках англійської мови: навч.метод. посібник*. К.Л.С.К. 2009.127с.
- 34.Кравченко І. М. Методичні рекомендації вчителів. *Англійська мова в початковій школі*. 2012. № 10. С. 5–7.
- 35.Кремень В.. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті і формування інформаційного суспільства. *Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах*, 2006. № 6. С. 4
- 36.Навчальні програми з іноземних мов: для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов.1–4 класи. К. : Видавничий дім «Освіта», 2012. 96 с.
- 37.Навчальні програми. 4 клас: методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу в 2022/2023 навчальному році з коментарем провідних фахівців. Х. : Вид-во «Ранок», 2022. 192 с.

38. Наконечна А. О. Особливості навчання діалогічного мовлення при вивченні англійської мови . *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України*. Серія: Педагогічні науки. 2015. №2. С. 175–189.
39. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті. *Освіта*. 2002. № 26 (4984). С. 2–4.
40. Національна стратегія розвитку освіти в Україні. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>
41. Ніколаєва С. Ю. *Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання*. К. : Ленвіт. 2003. 273 с.
42. Ніколаєва С. Ю. Зміст навчання іноземних мов і культур у середніх навчальних закладах. *Іноземні мови*. 2010. Вип. 3. С. 3.
43. Ніколаєва С. Ю. *Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб.* К.: Ленвіт, 2002. 328 с.
44. Нова українська школа. 2016. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
45. Омеляненко Г.А. Інформаційно-навчальне середовище: дидактичний аспект. URL: <http://intkonf.org/omelyanenko-ga-informatsiyno-navchalne-seredovischedidaktichniy-aspekt/>
46. Панова Л. С. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах. К. : Академія, 2010. 328 с
47. Панова Л.С., Андрійко І.Ф., Тезікова С.В. та ін.. *Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник*. К.: ВЦ „Академія”, 2010. 328 с.
48. Пелихата Е. Я. Навчання дітей діалогічного мовлення на ситуативній основі. *Початкова школа*. 2001. № 10. С. 17–19.
49. Петрик О. М. Розвиток діалогічного мовлення молодших школярів. *Початкова школа*. 2008. № 7. С. 8–11.

50. Покорна Л. М. Шляхи підвищення ефективності уроку англійської мови в початковій школі. *Педагогічні науки: збірник наукових праць*. Херсон: Вид-во ХДУ, 2015. Випуск 67. С. 128–132.
51. Положення про Міністерство освіти і науки України. Постанова Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 № 630. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/630-2014-%D0%BF>
52. Пометун І. О. *Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук. метод. посібник*. К.: Видавництво А.С.К., 2004. 192 с.
53. Притулик Н.В. Формування комунікативних умінь першокласників у процесі навчання грамоти. *Рідні джерела*. 2002. № 2. С. 26-31.
54. Птушка А. С. Методика використання рольової гри у навчанні діалогічного мовлення учнів на уроках англійської мови. *Лінгводидактика*. 2012. С. 154–159.
55. Роман С. В. *Методика навчання англійської мови у початковій школі: Навчальний посібник*. К.: Ленвіт, 2005. 208 с.
56. Сиротинко Г. О. *Сучасний урок: інтерактивні технології навчання*. Харків: Видавнича група «Основа», 2003. с. 72
57. Скляренко Н. К. Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь. *Іноземні мови*. 2009. № 3. С. 3–7.
58. Скрипченко О.В., Волинська Л.В., Огороднійчук З.В. та ін. *Вікова та педагогічна психологія: Навч. Посіб.* К.: Просвіта, 2011. 461 с.
59. *Словник-довідник з української лінгводидактики* / За ред. М.І. Пентиліук. К.: Ленвіт, 2003.
60. Федак З. Місце та роль рольової гри на уроці іноземної мови. *Молодь і ринок*. 2011. Вип. 7 (78). С. 151–155.
61. Хайчіна Ю. Словник педагогічних термінів від А до К .URL: [://www.model.poltava.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=579:2012-12-18-17-32-37&catid=102:2012-11-21-09-00-45&Itemid=427](http://www.model.poltava.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=579:2012-12-18-17-32-37&catid=102:2012-11-21-09-00-45&Itemid=427)

62. Чекаль Г. С. Зворотний зв'язок як засіб управління навчально-пізнавальною діяльністю студентів у комп'ютерних вправах з іноземних мов. *Іноземні мови*. 2005. № 3. С. 28–31.
63. Черниш В. В. Засоби формування іншомовної комунікативної компетенції у діалогічному мовленні. *Іноземні мови*. 2011. № 3. С. 15 – 22.
64. Черниш В. В. Організація та проведення рольових ігор на уроках з іноземної мови. *Іноземні мови*. 2010. № 4. С. 7 – 15.
65. Чубко О.П. Інноваційні технології навчання в контексті педагогічної підготовки майбутнього вчителя. URL: <https://www.google.com.ua/search?biw=1366&bih=618&ei=4Lj5W-TsHluqswHkxrygCg&q>
66. Шевченко С. І. *Методика навчання англійської мови у початковій школі: навчальний посібник*. Ніжин: Видавництво НДУ імені Миколи Гоголя, 2010. 155 с.
67. Шишкіна М. П. Тенденції розвитку та використання інформаційних технологій у контексті формування освітнього середовища. *Засоби і технології єдиного інформаційного освітнього простору: Зб.наук. праць*. За ред. В. Ю. Бикова, Ю. О. Жука: Інститут засобів навчання АПН України. К.: Атака, 2004. С.81-88.
68. Шкваріна Т. М. Англійська мова для наймолодших : програма, методичні рекомендації, розробки занять . Х. : Видавнича група «Основа», 2005. 176 с.
69. Шкваріна Т. М. *Методика навчання іноземної мови дошкільників : навч. посіб.* К. : Освіта України, 2007. 300 с.
70. Шкваріна Т.М. Сім законів ефективного навчання іноземної. *Дошкільне виховання*. 2010. №7. С. 32., С. 27.
71. Штіль С. Сприяння мовленнєвій і невербальній компетентності молодших школярів. *Шкільний світ*. 2010. №7. С. 55.
72. Hadfield J *Elementary Communication Games* – Longman, 2005.

73. Harmer I. J. *The Practice of Language Teaching*. Boston, MA : Heinle and Heinle, 2004. 386 c.
74. Richards, Jack C., Rodgers, Theodore S. *Approaches and Methods in Language Teaching (A description and analysis)*. Cambridge : Cambridge University Press, 1998. P.168.
75. Sokolova N.Iu *How to strengthen student learning*. 2001. № 7. p. 32-36.

